

پاسمه تعالی

سال سوم آموزش متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۳۰ : ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
تاریخ امتحان: ۱۴۸۸ / ۲۲ / ۱۰			
دانش آموzan و دلطلیان ازad سرaser کشور در ۵ی ماه سال ۱۴۸۸			اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی http://aee.medu.ir

ردیف	سوالات	نمره
۱	کدام گروه از واژه‌های زیر، « هم وزن » هستند؟ الف) آهنین - کاهلی ب) جوانی - دماوند	۰/۲۵
۲	از میان شاعران گذشته، یک سراینده نام ببرید که برگزیده در عرصه‌ی « مسمنط سرابی » است.	۰/۲۵
۳	شبیه ترین قالب شعر ستی به شعر نیمایی، است که از قرون پدید آمده است.	۰/۵
۴	دو ویژگی قالب شعر زیر را بنویسید. سخن‌های ناخوش زمان دور دار به بدھا دل دیو رنجوردار مگوی آن چه هرگز نگفته سست کس به مردی مکن باد را در قفس ز دریا گذر نیست بی آشناه که من خود یکی مایه ام در سبز تو بر راه من بسر، سنتیزه مریز	۰/۵
۵	با توجه به بیت « لب در لطفت لاله ی سیراب را ماند »: الف) « طرفین تشییه » را در « مصراج اول » مشخص کنید. ب) خصوصیت مشترکی که سبب پیوند واژه‌ی « دل » و ترکیب « چشمه‌ی سیماب » می‌شود، چیست؟ پ) در « مصراج دوم »، « ادات تشییه » را بیابید.	۱
۶	شبیه مهتابی را توصیف کنید و در توصیف خود، یک « تشییه بلیغ اضافی » و یک « تشییه بلیغ استنادی » به کار ببرید.	۱
۷	چرا تشییه به کار رفته در عبارت زیر « مرگ » نامیده می‌شود؟ « هر که علم خواند و عمل نکرد، بدان ماند که گاو راند و تخم نیفشناد ».	۰/۵
۸	در بیت زیر، یک « استعاره‌ی مصرحه » بیابید و « مفهوم » آن را بنویسید. ای گل خوش نسیم من، بلبل خویش را مسوز کز سرصدق می‌کند شب همه شب دعای تو »	۰/۵
۹	در هریک از بیت‌های زیر، یک « استعاره‌ی مکنیه » بیابید. تفاوت اساسی میان این دو استعاره‌ی مکنیه چیست؟ الف) گل بخندید و باغ شد پدرام ای خوشا این جهان بدین هنگام ب) فردا که پیشگاه حقیقت شود پدید	۱
۱۰	استعاره‌ی موجود در بیت زیر را به یک « تشییه » تبدیل کنید. « سعدی حجاب نیست، تو آینه پاک دار زنگار خورده چون بنماید جمال دوست » « ادامه‌ی سوالات در صفحه‌ی دوم »	۰/۵

باسمہ تعالیٰ

سال سوم آموزش منوسطه	رشته‌ی: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۳۰ : ۱۰ صبح	سوالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۸۸ / ۲۲ / ۱۰	مدت امتحان: ۹۰ دققه		
اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی http://aee.medu.ir			دانش آموزان و طولانی‌آزد سراسر کشور در ۵ ماه سال ۱۳۸۸

ردیف	سوالات	نمره
۱۱	در هر یک از بیت‌های زیر، «مجاز» را بیابید و «نوع علاقه» ای آن را بنویسید. (الف) دل عالمی بسوزی چو عذر بر فروزی تو از این چه سود داری که نمی‌کنی مدارا چندان امان نداد که شب را به سر برد	۱
۱۲	در بیت زیر، «مجاز» را بیابید و «قرينه» ای آن را بنویسید. «نپندارام این کام حاصل کنی مبادا که جان در سر دل کنی»	۰/۵
۱۳	در هر یک از بیت‌های زیر، «کنایه» را مشخص کنید؛ سپس «مفهوم» هریک را بنویسید. (الف) حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج فکر معقول بفرما گل بی خار کجاست؟ (ب) چو نامردم آواز مردم شنید	۱
۱۴	واژه‌ی «قلم» را در «معنای مجازی» به کار ببرید.	۰/۵
۱۵	در بیت زیر، تکرار کدام واژه، بیش از بقیه محسوس است؟ این تکرار سبب افزایش موسیقی درونی شعر است یا موسیقی معنوی؟ «نه من ز بی عملی در جهان ملولم و بس مالالت علمایم ز علم بی عمل است»	۰/۵
۱۶	در عبارت‌های زیر، «سبعیج»، «هارا بیابید» و «نوع» آن ها را مشخص کنید. (الف) به خانه‌ی پیروزی رفند که به امانت، موصوف و به سمت صلاح، موسوم بود. (ب) الهی در دل‌های ما جز تخم محبت خود مکار و بر جان‌های ما جز الطاف خود منگار.	۱
۱۷	در بیت «زبانش توان ستایش نداشت / روانش گمان نیایش نداشت» آرایه‌ی «ترصیع» به کار رفته است یا «موازنی»؟ دلیل خود را بنویسید.	۱
۱۸	«نوع جناس» را در جمله‌ی «ای همیر تو در دل‌ها، وی مهر تو بر لب‌ها» با ذکر دلیل بنویسید.	۰/۵
۱۹	در هریک از بیت‌های زیر، «جناس» را بیابید و «نوع دقیق» هر یک را بنویسید. (الف) وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم دل بر عبور از سد خار و خاره بندیم (ب) خرم تن او که چون روانش از تن برسود سخن روان است	۱/۵
۲۰	تفاوت معنایی واژه‌ی «دور» را در دو مصراح زیر بنویسید. «ای اسمان چو دور ندیمانش دیده ای در دور خویش، شکل مدوز گرفته ای»	۰/۵
۲۱	واژه‌های مشخص شده در هریک از بیت‌های زیر، در بدید آمدن کدام «آرایه‌ی لفظی» مؤثر بوده است? (الف) اگر تو فارغی از حال دوستان، یارا فراغت از تو می‌ست نمی‌شد مارا (ب) چون آستان مقیم شود بخت بر درش هر کو چو بخت روی بر این آستان نهاد	۱
	«ادامه‌ی سوالات در صفحه‌ی سوم»	

باسمہ تعالیٰ

سوالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۳۰ : ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه			تاریخ امتحان: ۲۲ / ۱۰ / ۱۳۸۸
دانش آموزان و دلوطیان از اس سراسر کشور در ۵ ماه سال ۱۳۸۸			اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی http://aee.medu.ir

ردیف	سوالات	نمره
۲۲	در بیت زیر، آرایه‌ی « تلمیح » را مشخص کنید و دانسته‌ی مورد نظر را در یک سطر توضیح دهید. « گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند جو منش این بود که اسرار هویدا می‌کرد »	۱
۲۳	در بیت زیر، آرایه‌ی « تضمین » را بیابید و « مورد تضمین » شده را تعیین کنید. « خیز تا خاطر بدان نُرك سمرقندی دهیم کر نسیمنش بوی جوی مولیان آید همی »	۱
۲۴	با توجه به بیت‌های زیر، آرایه‌های « تناقض » و « حسن امیزی » را به طور دقیق مشخص کنید. « رزق ما آید به پای مهمنان از خوان غیب میزبان ماست هر کس می‌شود مهمنان ما » « به زبان چرب، ای جان! بنواز جان ما را به سلام خشک، خوش کن دل ناتوان ما را »	۱
۲۵	با توجه به بیت « گر هزار است بلبل این باغ / همه رانغمه و توانه یکی است »: الف) کدام واژه « ایهام تناسب » را بدید آورده است؟ ب) این واژه، در چه معنایی در این بیت کاربرد دارد؟ در معنای دوم، با کدام واژه، تناسب دارد؟	۱
۲۶	در بیت زیر، « نشرها » را مشخص نمایید؛ سپس « نوع لف و نشر » را تعیین کنید. « ز روی و چشمی دارم اندر مهرا او کاین گهر می‌ریزد، آن زر می‌زند »	۰/۵
۲۷	« حسن تعلیل » موجود در بیت زیر را شرح دهید. « چو سرو از راستی نزد غلیم را ندید اندر جهان تاراج غم را »	۰/۵
	جمع نمره	۲۰

باشمه تعالی

ساعت شروع: ۰۳:۰۰ صبح	راهنمای تصحیح امتحان پنهانی درس: آرایه های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی
تاریخ امتحان: ۱۰ / ۲۲ / ۱۳۸۸	سال سوم آموزش متوسطه	
اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی http://ace.medu.ir	دانش آموزان و داوطلبان آزادسازکشودر دی ماه سال ۱۳۸۸	

ردیف	ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	(۰/۲۵)	الف (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲	(۰/۲۵)	قائی (یا منوجه‌ی) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳	(۰/۲۵)	مستزاد (۰/۲۵) پنجم (۰/۲۵)	۰/۵
۴		مثنوی است / هر بیت ، قافیه می‌ستقل دارد / برای بیان مطالب طولانی و داستان مناسب است / از آغاز شعر فارسی تا حال مورد توجه بوده است / خاص ایرانی و فارسی زبان است / درون مایه‌ی آن حماسی و تاریخی ، عرفانی ، عاشقانه و بزمی و یا اخلاقی و تعلیمی است . (ذکر ۲ مورد کافی است / هر مورد ۰/۲۵ جمماً ۰/۵)	۰/۵
۵	(۰/۲۵)	مشبه به : لاله‌ی سیراب (۰/۲۵) ب : بی قراری (۰/۲۵) پ : ماند (۰/۲۵)	۱
۶		به هو نوع توصیفی که در بودارندۀ ی حد اقل یک تشییه بلیغ اضافی (مانند جراج شب) و یک تشییه بلیغ استنادی (مانند مهتاب ، فاتوس است) باشد نموده‌ی کامل تعلق می‌گیرد . (۱ نمره) (اگر فقط یک نوع تشییه بلیغ ذکر شده باشد ، نیم نمره برای آن درج می‌شود .)	۱
۷		چون هنیت به هنیت دیگر تشییه شده است . (یا وجه شبه از دو یا چند چیز که به هم امیخته‌اند ، استنباط می‌شود . / یا هر پاسخ درست و مرتبط دیگر) (۰/۵)	۰/۵
۸	(۰/۲۵)	گل (۰/۲۵) مفهوم : معشوق (۰/۲۵) (یا بلبل در مفهوم عاشق)	۰/۵
۹	(۰/۲۵)	الف : خنده‌یدن گل (یا پدرام شدن باغ) (۰/۲۵) ب : بیشگاه حقیقت (۰/۲۵)	۱
		تفاوت این دو استعاره در این است که اولی تشخیص دارد ولی در دومی (بیشگاه حقیقت) جان بخشی یا تشخیص دیده نمی‌شود . (یا مشبه به استعاره‌ی موجود در بیت « الف » انسان است ولی مشبه به استعاره‌ی موجود در بیت « ب » انسان نیست) (یا هر پاسخی نظریه این مفهوم) (۰/۵)	
۱۰		دل ، آینه است (یا دل همچون آینه پاک است / یا آینه‌ی دل) (یا هر پاسخ درست دیگر که در آن دل به آینه مشبه شده باشد) یا گناه و آسودگی همچون زنگار است / زنگار گناه و آسودگی) (۰/۵)	۰/۵
۱۱	(۰/۲۵)	الف : عالم (۰/۲۵) علاقه : کلیه (یا محلیه) (۰/۲۵) علاقه : لازمه (۰/۲۵)	۱
۱۲	(۰/۲۵)	سر « (۰/۲۵) قرینه : مضاف بودن سر (۰/۲۵)	۰/۵
۱۳	(۰/۲۵)	الف : گل بی خار کجاست ؟ (۰/۲۵) آسایش بی رنج وجود ندارد (یا هر پاسخی نظریه این مفهوم) (۰/۲۵) ب : جای بودن ندید (۰/۲۵) فرار کرد (یا هر پاسخی نظریه این مفهوم) (۰/۲۵)	۱
۱۴	(۰/۲۵)	دکتر زربن کوب قلم خوبی داشت . (یا هر پاسخ درست دیگر) (۰/۵)	۰/۵
۱۵	(۰/۲۵)	« م « (۰/۲۵) درونی (۰/۲۵)	۰/۵
		« ادامه در صفحه‌ی دوم »	

باشه تعالی

ساعت شروع : ۳۰:۱۰ صبح	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی
تاریخ امتحان: ۲۲ / ۱۰ / ۱۳۸۸	رشته: ادبیات و علوم انسانی سال سوم آموزش متوجه
اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی http://aee.medu.ir	دانش آموزان و داوطلبان آزادسازکنوردردی ماه ۱۳۸۸

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۶	الف: موضوع و موسوم (۰/۲۵) متوزن (۰/۲۵) ب: مکارو منگار (۰/۲۵) مطرّف (۰/۲۵)	۱
۱۷	ترصیح (۰/۵) چون واژه های دو مصراع در تقابل با هم سجع متوازی دارند.	۱
۱۸	ناقص حرکتی (۰/۲۵) چون واژه های مهر و مهر در اولین مصنوع اختلاف دارند. (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۲۵)	۰/۵
۱۹	الف: «باره» و «خاره» (۰/۲۵) ← ناقص اختلافی (۰/۲۵) «خار» و «خاره» (۰/۲۵) ← ناقص افزایشی (۰/۲۵)	۱/۵
۲۰	ب: «روان» و «روان» (۰/۲۵) ← قام (۰/۲۵) در مصراع دوم: گردش (۰/۲۵)	۰/۵
۲۱	الف: انتقاد (۰/۵) ب: تصدیر (۰/۵)	۱
۲۲	یارکزوگشت سر دار بلند (۰/۵) بیت یادآور ماجراهای بردار کردن حسین بن منصور حلاج است که بی آن که سخن وی مفهوم شود او را در بغداد کشته و سوزانند (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۵)	۱
۲۳	بوی جوی مولیان آید همی (۰/۵) مصراعی از روdkی (۰/۵)	۱
۲۴	میزبان ماست هر کس می شود مهمان ما (یا مصراع دوم بیت اول) : تناقض (۰/۵) زبان چوب (یا سلام خشک) : حس امیزی (۰/۵)	۱
۲۵	الف: هزار (۰/۵) ب: عدد هزار (یا عدد کثرت) (۰/۲۵) بلبل (یا نغمه و توانه) (۰/۲۵)	۱
۲۶	گهر می ریزد، زر می زند (۰/۲۵) مشوش (یا نامرتب / به هم ریخته) (۰/۲۵)	۰/۵
۲۷	شاعر برای سرسبزی همیشگی درخت سرو، دلیلی غیر واقعی و ادبی اورده است و آن پیشه کردن راستی است. (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۵)	۰/۵
	جمع نمره	۲۰
	«خسته نباشید»	